

מדינת ישראל
משרד הממשלה

משרד

מס' 14/19
מס' 14/19

פרוטוקול

ישיבת מיום 04 ביולי 1996

צורה 2

מחלקה

תיק מס' 14/19
מס' 14/19

שם תיק: ועדת כהן-קדמי בענין ילדי תימן - פרוטוקול
מישיבות הועדה -סדרה ב - פרוטוקול מיום

מזהה פיו: ג-9749/19

מזהה פריט: 000dz34

תאריך הדפסה: 11/07/2016

כתובת: 2-109-3-6-7

כתובת: 10000000000000000000

ועדת הקידה ממלכתית בענין פרשת
העלמם של ילדי תימן עולי תימן
בשנים 1954-1956

פרוטוקול שרותי משרד 1993 בע"מ

ירושלים: טל 02-234851, טל פקס 02-248660, תל אביב: טל 03-5625788, טל פקס 03-5628105, חיפה: טל 04-8629259, טל פקס 04-8629258

ועדת החקירה הממלכתית לעניין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 4/7/96

חברי הוועדה:

יו"ר - שופט בדימוס - יהודה כהן .
חברה בוועדה - שופטת בדימוס - דליה קובל
חבר בוועדה - אלוף במילואים - דוד מימון

מיגוון שירותי פרוטוקול

- * רישום פרוטוקולים בוועידות, בורריות, בתי משפט
- * הקלטות ופיענוח סרטים וקסטות
- * תירגומים מקצועיים בכל השפות
- * אספקת כח אדם מקצועי משרדי וטכני
- * הדפסות על מחשב
- * הדפסות על לייזר

ועדת החקירה הממלכתית לעניין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4/7/96

חברי הוועדה:

יו"ר - שופט בדימוס - יהודה כהן.
 חברה בוועדה - שופטת בדימוס - דליה קובל
 חבר בוועדה - אלוף במילואים - דוד מימון

עדותה של העדה הגב' מאשה קפלן - תיק 275/96

היו"ר: אני פותח את הישיבה. היום ה-4.7.96 והעדה היום היא הגברת מאשה קפלן בתיק 275/96. גברת קפלן בבקשה.
 אני מזכיר לך כפי שנחוג שעליך לומר את האמת, את כל האמת ורק את האמת.
 ואני רוצה רק להגיד שהזמנו אותך מפני שלפי העדויות שאצלנו את היית במחנה חשד בשנים הקובעות, זאת אומרת את תגידי לנו באיזה שנים, אבל החל מ-48 או 49.
 אז בבקשה.

כ.ה. קובל: אולי באמת תספרי לנו גברת קפלן מתי היית בחשד, באיזה תפקיד ומי שלח אותך לשם.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

העדה קפלן: בסדר. אני נשלחתי על ידי משרד הבריאות בהמלצת הנהלת בית החולים הדסה כמעט בתחילת מבצע "מרבד הקסמים" שחתחיל בשנת 49. והייתי שם עד הסוף שזה היה בסוף ספטמבר 50. אתם מדברים 48 מדובר על מחנה שהיה לפני כן ונסגר לגמרי ואחר כך ב-49,

כ.ה. קובל: אז את היית במחנה חשד מספר 2.

העדה קפלן: מחנה חשד מספר 2, מחנה גאולים.

כ.ה. קובל: גאולה.

העדה קפלן: גאולים קראנו לזה בזמנו. ותפקידי היה, אני הייתי אחות אחראית על מחלקת הילדים הילודים, כלומר התינוקות במחלקת יולדות.

כ.ה. קובל: נדמה לי שמבצע מרבד הקסמים החל בנובמבר 49.

העדה קפלן: לא. מבצע מרבד הקסמים התחיל דומני ביולי, זאת אומרת התחיל לתפקד ביולי אוגוסט 49.

כ.ה. קובל: חטסה של יהודי תימן לפי חספרות היא בנובמבר 49 אבל אולי המחנה התחיל להתארגן עוד קודם,

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954

ישיבה מיום 4 ביולי 1996

העדה קפלן: לפני כן.

כ.ה. קובל: ביולי או יוני?

העדה קפלן: יולי או אוגוסט. אני הגעתי בספטמבר.

במחנה הזה היו אמורים להיות כמה מאות אנשים. אבל בגלל העליה שחתילה לזרום מכל קצוות תימן כשאני הגעתי לשם היו 14 אלף עולים. רובם חולים מאד. עם חום גבוה, דיזנטריה. כל מיני מחלות טרופיות שלא ידעו מה זה מפני שלא היה לנו אמצעי ביקורת. רבים מהם במלריה, טרכומה ופצעים טרופיים.

כ.ה. קובל: כמה אחיות נשלחו על ידי הסוכנות?

העדה קפלן: לא נשלחתי על ידי הסוכנות. אני נשלחתי על ידי הג'וינט.

כ.ה. קובל: על ידי הג'וינט?

העדה קפלן: הג'וינט. החלוקה היתה ככה: הסוכנות ביחד עם הג'וינט עברו במחנה גאולים. הסוכנות התעסקה יותר בהעלאת יהודי תימן במחנה היה אחראי הג'וינט. זאת אומרת שחקשר שלנו היה עם הג'וינט. כל המבצע בתחילה היה סודי ביותר. כשנתבקשתי לצאת אפילו לא נאמר לי שאני יוצאת לעדן. מפני

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

שטסו אז מעל ערב הסעודית. ונתבקשנו לשמור את הכל בסוד.
 רק לאחר מספר חודשים הגיעה איזה עיתונאית אמריקאית בשם
 רות גרובר והיא סיפרה את הסיפור, ומאז התחילו להתגלגל
 העניינים כך שנודע בארץ.

כ.ה. קובל: אז כמה אחיות הייתם?

העדה קפלן: כשאנחנו הגענו היו שלוש אחיות ושתי חובשות.

כ.ה. קובל: מהארץ? שלוש אחיות מהארץ?

העדה קפלן: החובשות היו גם כן, כולנו היינו מהארץ. שלוש אחיות
 מוסמכות ושתי חובשות ושלושה רופאים, שלושה או ארבעה
 רופאים אני לא זוכרת.

כ.ה. קובל: אפשר לדעת מה שמות האחיות והרופאים?

העדה קפלן: כן.

כ.ה. קובל: ממה שזכור לך.

העדה קפלן: רופא העיניים היה דוקטור ברעם. דוקטור הרטוק היה רופא
 הפנימי.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

כ.ה. קובל: איך?

העדה קפלן: הרטוק.

כ.ה. קובל: הרטוק.

העדה קפלן: אני חושבת שכולם מנותם עדן.

אחר כך רופא ילדים בתחילה בכלל לא היה, אחר כך לאחר
 מאמצים רבים הגיע רופא וזה היה דוקטור מנדל שאינני
 יודעת אם בארץ הוא היה רופא ילדים.

כ.ה. מימון: מנדל שהיה,

כ.ה. קובל: ד"ר ג'ורג' מנדל?

העדה קפלן: לא. ד"ר ג'ורג' מנדל היה כאן בראש העין. הוא רופא
 ילדים דרום אפריקאי שעבד בראש העין דומני מתחילת המבצע
 ועד סופו. שם היה דוקטור דמנדל אני חושבת שהוא בא מבית
 חולים מה שהיה אז הדסה תל אביב.
 רגע מי עוד היה? דומני שזהו.

כ.ה. מימון: ואחיות?

העדה קפלן: תזכרו רק דבר אחד שכבר חלפו כמעט 50 שנה וקשה לי
 לזכור את כל הדברים האלה.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

כ.ה. קובל: האחיות, שמות האחיות?

העדה קפלן: האחיות היתה אילנה ליבליך. וחיתה דבורה בטט.

כ.ה. מימון: אילנה ליבליך?

כ.ה. קובל: דבורה בטט.

העדה קפלן: בטט. רגע אחד מה היה שמה לפני כן? אני לא זוכרת. אני מכירה אותה כל כך הרבה שנים בתור בטט. ואחר כך טובה גרנוב היתה חובשת כלומר אחות מעשית. וטובה אנגלרד מנוחתה עדן.

כשהגענו למחנה אם אפשר לקרוא לדבר כזה מחנה היו שמה שניים שלושה מבנים של טיט ומדבר. היום אתם חושבים שזה יום חם זה היום היה גן עדן בעדן. היה חום בדרך כלל של 45 50 מעלות.

העולים התימנים ישנו מתחת לכיפת השמים וגם חלק מהעובדים ואני בתוכם ממש ישנו מתחת לכיפת השמים. והיה מאד מאד קשה. לא היה מטבח מרכזי, לא היה שום דבר בתחילה כשהגענו.

את הצרכים עשו על החולות וככה משפחות משפחות או מכפרים מסוימים ישבו קבוצות קבוצות.

לאחר מכן מנהל המחנה היה מר סיימון שהוא היה גר בעיר, במלון קרסרד.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996_

נעשו מאמצים להשיג יותר צוות במיוחד רפואי, אבל המצב בארץ היה אז ככה שגם לא היו אחיות בארץ. ככה שעבדו כולם תחת לחץ נוראי ופשוט לא התאפשר לשלוח יותר אחיות ורופאים מהארץ.

כ.ה. קובל: אם אני זוכרת אמרת שאת היית בבית התינוקות?

העדה קפלן: לא אני הייתי אחראית על מחלקת ילדים.

כ.ה. קובל: על מחלקת ילדים

העדה קפלן: ותינוקות. וגם למרות שאני לא היח לי,

כ.ה. קובל: מחלקת ילדים ותינוקות בבית חולים שהיה במחנה? או כל ילד ותינוק היו מוכנסים לבית התינוקות ובית הילדים.

העדה קפלן: אז בואי אני אתאר לכם את המצב הזה.

היו שני מבני טיט. באחד שמו את הגברים ואת הנשים והיתה אחראית אילנה ליבליך על זה. ובאחד הכניסו את הילדים ואת התינוקות וליד זה,

כ.ה. מימון: החולים? הילדים החולים?

כ.ה. קובל: בריאים או חולים?

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

העדה קפלן: לא חולים, חולים.

כ.ה. מימון: זהו. רק חולים.

העדה קפלן: רק חולים, ילדים חולים ותינוקות חולים וגם היתה לנו פינה בשביל ליילד את היולדות. ואפילו הבאתי כמה תמונות לחראות לכם את המצב שלמשל בשבוע אחד נולדו שמונה תינוקות שיילדתי אז פשוט באיזה ארגז של קרש הכנסתי את התינוקות האלה מפני שלא היו שום אמצעים, זה בלתי אפשרי לתאר את המצב כמו שהיה אז במחנה בעדן. ורוב האנשים היו חולים מבוגרים וילדים.
 הילדים סבלו מתת תזונה נוראית. הם ממש היו במצב קטסטרופאלי.

כ.ה. קובל: סליחה את מדברת על מצבם של כלל הילדים? או הילדים שהיו מאושפזים?

העדה קפלן: לא רוב הילדים היו ככה. וכשבאנו וחביאו את הילדים למחלקה אז רוב הילדים כבר היו במצב של גסיסה. ואז פשטה השמועה דשהילדים מתים. והיתה לנו בעיה שחם לא רצו להביא את הילדים.
 אבל אני דיברתי ערבית ומחר מחר תפסתי את הניב התימני והייתי יוצאת למחנה ומסבירה לחם שאנחנו בכל זאת נעשה כמיטב יכולתנו לחציל את הילדים וחם נתנו אמון רב בי.
 וככה הבאנו את הילדים החולים, החולים הקשה.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996_

כ.ה. קובל: איך איתרתם את הילדים החולים? הייתם חולכים בין העולים ובודקים את המשפחות?

העדה קפלן: לא האחיות באופן אישי. מפני שאנחנו פשוט עבדנו 20 22 שעות ביום לא יכולנו לעזוב את בית החולים.

כ.ה. קובל: אז איך נעשתה הפרוצדורה הזאת של איתור החולים?

העדה קפלן: העובדים, העובדים האדמיניסטרטיביים היו עוברים הסניטרים אלה שדאגו,

כ.ה. קובל: העובדים האדמיניסטרטיביים הם היו אנשי ג'וינט מארצות חברית?

העדה קפלן: לא. בזמנו של סיימון לא היו בכלל מארצות חברית. ורק אחר כך בא מקס לפידות שהוא גרם למחפך במחנה. והוא היה האמריקאי היחידי ואחר כך בסוף, לקראת הסוף הגיעה אחות אמריקאית.

כ.ה. קובל: אז מי היו העובדים האדמיניסטרטיביים?

העדה קפלן: היה אחד בשם כהן. שחתי את שמו הפרטי. הוא היה, אבל גם כן כשאני באתי הוא כבר תוך חודש עזב. והיה אחרון נורמן זכרונו לברכה שחיה אחראי על האספקה. היה אדם בשם, שם משפחתו יושע, שכחתי את השם הפרטי. אחר כך היה יצחק,

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996_

כ.ה. קובל: אנשים מהארץ.

העדה קפלן: אנשים מהארץ.

כ.ה. מימון: היו גם מקומיים שם שעסקו בחולים? מקומיים לא יהודים?

העדה קפלן: לא.

כ.ה. קובל: לא היו עובדים סודנים?

העדה קפלן: לא רגע. בתחילה דוקטור קוקרין שחיה האחראי על משרד הבריאות בעדן הוא היה ידיד ישראל והוא עזר לנו רבות בכל מיני קשרים אם היה צריך להשיג משחו וכן הלאה. אבל ככה לא היו רופאים מהחוץ, אלא בתקופה, אחרי שחייתי כבר שם איזה ארבעה חודשים הרופא גם כן נעלם ואני נשארתי אחראית על כל הילדים האלה. והיו לנו ילדים במצב נורא נורא קשה ונודע לי שב-RIF בעדן ישנה רופאת ילדים וממש נסעתי אליה והתחננתי והיא אמרה שאין לה רשות לבוא מטעם הצבא אבל התחננתי אמרתי לה היא מוכרחה להציל ילדים מפני שאני לא עד כדי כך מומחית לטפל במקרים האלה והיא באמת באה פעם פעמיים ויעצה לי מה לעשות. והיא היתה הרופאה היחידה שבאה מבחוץ בתקופה קצרה.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996_

כ.ה. קובל: טוב נחזור לנקודה שכפי שאמרת העובדים
 האדמיניסטרטיביים היו עוברים בין המשפחות,

העדה קפלן: כן ומביאים,

כ.ה. קובל: ומביאים ילדים שניראו לחם חוליים?

העדה קפלן: כן. או שכבר אז אחרי שאני דיברתי עם החורים ונתנו בי
 אמון אז הם כבר לבדם היו באים עם הילדים לבית החולים
 ומבקשים לקבל אותם.

כ.ה. קובל: איך היה הרישום של קבלת החולים בבית החולים? בבית
 הילדים?

העדה קפלן: אז ככה, שמה התחילה כל הבעיה. הם באו עם הילדים. פעם
 הילד היה יחיא משה, פעם הוא היה יחיא מרים ופעם הוא היה
 יחיא שרעבי.

כ.ה. קובל: את מדברת,

העדה קפלן: שמה כשבאו,

כ.ה. קובל: אותו ילד?

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמס
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996_

העדה קפלן: אותו ילד. כשהאמא הביאה אותו הוא היה יחיא מרים, ואחר כך מישחו בא לדרוש את יחיא משה. ואמרנו שאין לנו יחיא משה. וככה היה צריך תמיד להתנהל משא ומתן על לדעת מי הילד. מפני שזה היה לפעמים על שם העיר או הכפר, ולפעמים על שם האבא, ולפעמים על שם האמא. ובכל אופן כשאני,

כ.ה. קובל: מי היה ממונה על הרישום שלהם בעת הקבלה?

העדה קפלן: כשהם הגיעו לבית החולים אז מיד היינו רושמים או אני או האחיות שהיתה בזמני. ורשמנו את השם,

כ.ה. קובל: בעברית?

העדה קפלן: בעברית. ועם שם החורים והדיאגנוזה מה שהרופא היה קובע.

כ.ה. קובל: זה היה בספר וחשמות היו בצורה רצופה? או בגליונות בודדים?

העדה קפלן: אחר כך פתחנו לכל ילד גליון.

כ.ה. קובל: אז היה ספר קבלת חולים.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996_

העדה קפלן: היה ספר קבלת חולים.

כ.ה. קובל: ושם נרשמו בצורה רצופה ילדים עם קבלתם.

העדה קפלן: כן.

כ.ה. קובל: אתם הייתם מבצעות את הרישום.

העדה קפלן: כן.

כ.ה. קובל: אז יכולתם בעצם לשאול גם את שם האם וגם את שם האב.

העדה קפלן: אני רק רוצה להסביר לך. היינו בתחילה, היינו צריכות לעשות משמרות שלוש אחיות ושתי חובשות בשתי מקומות כאלה לעשות משמרת של 24 שעות. אז לפעמים כשחתחיל, כשהגיע מה שחם קראו אז עליה, אז כשהגיעה העליה אז תוך כמה דקות הגיעו עשרות ילדים ממש במצב נוראי שצריך מיד לתת, למדוד את החום, מיד לתת זריקה, מיד לתת שתיח. היו ילדים שממש היו במצב של גסיסה ועוד קוינו להציל אותם. אז במצב כזה לא נכנסנו להרבה פרטים רשמנו רק את שם הילד אם ידענו את זה מפני שלפעמים הביאו ילדים זרים הביאו את הילדים. זאת אומרת לא המשפחה הביאה את הילדים. וגם קרה למשל שאחרי כמה חודשים שחם התמעטו האוירונים אז התימנים חתחילו לדאוג שחם לא יצליחו לעלות ארצה וחם היו

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996_

משאירים את הילדים חולים בבית החולים ובלי להגיד לנו
 חיו עולים על האירונים.

כ.ה. קובל: וזה את יודעת כעובדה או מפי השמועה?

העדה קפלן: אני הייתי אחראית זאת עובדה שהם שאירו ילדים ואחר
 כך מישחו מהמשפחה היה בא ולוקח את הילד. מפני שחלק גדול
 עלה בלי הילדים. וחיו אפילו גם כמה נשים שנשארו
 וחבעלים,

כ.ה. קובל: אולי שלא ברצונם הם עלו בלי הילדים?

העדה קפלן: מה שאני יודעת, אני הייתי בבית החולים כל הזמן. מה
 שאני הבנתי באמת היתה תקופה שבאו מספר אירונים בשבוע.
 אחר כך מכל מיני סיבות אינני יודעת בדיוק מה התמעטו
 האירונים וממש היתה פאניקה במחנה שהנה עומדים להפסיק
 את העליה. אז כשהגיע סוף אוירון אז נלחמו ממש, כל
 אחד נלחם לעלות. אז אם הגיע תורו והוא כבר היה רשום
 ובינתיים אשתו או ילדו נמצאים בבית החולים אז הם לא היו
 מוכנים לחכות מפני שהם באו משפחות משפחות.

כ.ה. קובל: אני רוצה לחזור שוב לספר של רישום החולים בעת הקבלה.
 ניקח את המקרה שבו ילד הגיע במצב קשה ולא היה זמן
 להתעכב על הרישום,

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996_

העדה קפלן: אז רשמו את השם. אם מישהו הביא אותו ישר רשמנו את השם. אם הוא בא רק על ידי עובדים לא ידענו מי זה.

כ.ה. קובל: ורשמתם גם מניין הוא בתוך המחנה? כדי שתוכלו לאתר אחר כך את,

העדה קפלן: איזה? מה היה? זה היה מדבר בלי שום,

כ.ה. קובל: לא, אז היה רק מבנה אחד נוסף של המבוגרים?

העדה קפלן: רק מבנה אחד של המבוגרים ולמעלה היה מבנה אחד אדמיניסטרטיבי במבנה אחד בשביל הצוות. אבל אף פעם לא היה מקום לכל הצוות אז חיינו באוהלים או מתחת לכיפת השמים.

חיו"ר: את אמרת שלפעמים הם עלו ולפעמים בא מישהו מהמשפחה ולקח את הילד.

את מתכוונת שאותו איש מהמשפחה בא בלוד ולקח את הילד כאשר הילד עלה? או שהוא בא אליכם ולקח את הילד?

העדה קפלן: לא. הם באו כשחם עמדו לעלות ארצה.

כ.ה. קובל: אז אליכם לבית,

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 4 ביולי 1996

העדה קפלן: כן לבית החולים.

כ.ה. קובל: למחלקת הילדים.

העדה קפלן: כן.

כ.ה. קובל: בבית החולים.

העדה קפלן: והיו באים ברגע שהם היו צריכים לעלות ארצה.

כ.ה. קובל: והם היו אומרים אנחנו רוצים את הילד,

העדה קפלן: זה וזה כן.

כ.ה. קובל: יחיא בן מרים?

העדה קפלן: כן. כן.

כ.ה. קובל: כן?

העדה קפלן: כן.

כ.ה. קובל: עכשיו האם זכורים לך מקרים שבחס באו נדבר כרגע באופן

כוללני. באו לקחת את הילד יחיא בן מרים או יחיא בן משח

ואמרתם הילד איננו? הילד לא נמצא?

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

העדה קפלן: לא. במחנה לא היה דבר כזה. רק היה לנו דבר יותר נוראי.

היתה תקופה שסגרו את הגבולות. ואני זוכרת שנתבקשתי לצאת לגבול תימן מפני ששמה פרצה איזה מגיפה ולא ידעו בדיוק מה זה. ויצאתי שמה וראינו שזה ברוב המקרים מלריה ואז פתחו שזה לא מדבק וכן הלאה. היו כמה דברים מדבקים אבל אנחנו בכל זאת ביקשנו שלא ישאירו אותם בגבול מפני שהיתה סכנה.

אז הם הגיעו. אנחנו חזרנו למחנה לפני כן. כשהם הגיעו זאת היתה שיירה די גדולה עם ילדים במצב מאד קשה ופתאום באו אנשים ופשוט הניחו ילדים בבית חולים וחלכו.
 וחייה מקרה שאני לעולם לא אשכח זה נשאר בי למרות שחלפו כבר כמעט 50 שנה,

כ.ה. קובל: הניחו על סף הדלת? בפתח?

העדה קפלן: על סף הדלת או מסרו לנו בידים ונעלמו בחשיכה. מפני שרוב השיירות הגיעו בחשיכה בדרך כלל באחת או שתיים בלילה.

היה מקרה שהביאו שני ילדים במצב קשה ואמרו לי אלה שני אחים. וכל כך השתדלתי להציל את חיי הילדים האלה לכל הפחות להציל ילד אחד ועבדנו עליהם ועבדנו עליהם ובסוף הלכתי אחרי שכבר הייתי כמעט באפיסת כוחות הלכתי למחנה למעלה בכדי לנוח קצת כשחזרתי מצאתי את שני הילדים מתים.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

עד היום אני לא יודעת מי חס, מח חס, חס נקברו ללא שמות.
 וככה כמה פעמים שבעדן נקברו ילדים בלי שמות.

כ.ה. קובל: ואיך הייתם באמת נוהגים במקרה של מיתה, פטירה? איך
 הייתם מחפשים את ההורים כדי להודיע להם?

העדה קפלן: אנחנו היינו מודיעים לאדמיניסטרציה והם היו באים
 מאתרים את המשפחה ולוקחים את הילד וקוברים היה בית
 קברות מחוץ למחנה, ושם,

כ.ה. קובל: כמה זמן הייתם ממתינים עם הגופה בתנאים האלה כדי
 לחכות לבוא המשפחה?

העדה קפלן: היה קל מאד לאתר את המשפחה מפני שחס הכירו אחד את
 השני במשך הזמן. אז היה יוצא מישהו מהאדמיניסטרציה קורא
 בקול רם את המשפחה והם היו באים תוך חצי שעה מכסימום.

כ.ה. קובל: אז לך, האם זכורים לך מקרים שבחס אתם קברתם ילדים
 שנפטרו בלי נוכחות המשפחה?

העדה קפלן: אני לא קברתי אף אחד. מפני שאני הייתי במסגרת בית
 החולים. אבל בחלט נקברו ילדים ללא שם. הדוגמא שזכורה
 לי במיוחד בראש זה שני הילדים האלה שאני פשוט חס היו
 מקסימים וכל כך רציתי שחס יחיו ומצאתי אותם חבוקים
 במיטתם שאני לא יכולתי לחתאושש מחסיפור הזה.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

אבל היו עוד כמה מקרים של ילדים שנקברו ללא שמות. ושגם נקברו בשמות שקשה מאד היה לדעת מי הם.

כ.ה. קובל: מי הפונקציה במחנה שטיפלה בקבורה וברישום של הנפטרים?

העדה קפלן: באדמיניסטרציה אני לא יודעת מי. אני לא התעסקתי בחלק החוא של המחנה בכלל. החיים שלי היו בתוך בית החולים.

היו"ר: אותי מעניין בעיקר המשפחות שעזבו את הילדים בבית החולים כאשר הם עלו על האוירון רשמו רק אותם. אני שואל רשמו רק אותם או שאלה שעלו על האוירון חוסיפו גם את שם הילד שנשאר במקום?

העדה קפלן: אין לי מושג. בחלק הזה טיפלו מהסוכנות. היה שם אדם בשם ספיר אני לא זוכרת את שמו הפרטי. ומי עוד טיפל שמח? לא זוכרת. אבל הוא היה אחראי. אינני יודעת איך היה הרישום והאדמינסטרציה וכן הלאה.

היו"ר: אז עוד שאלה בערך באותו הקשר. היו לנו עדויות שהורים, הפרידו בין החורים ובין הילדים עד גיל מסוים. ואמרו אתם עולים עכשיו. הילדים יעלו יותר מאוחר. ואתם תקבלו את הילדים כאשר תגיעו לארץ. את יודעת על מקרים כאלה?

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

העדה קפלן: לי לא ידוע. מעולם לא שמעתי. הייתי שמה שנה לא שמעתי אף פעם שהפרידו להיפך תמיד היו בעיות שביקשו מהמשפחות לחשאר עד שהילדים יברואו. וחלקם לא חסכימו. אני לא חושבת שהיה מקרה שהפרידו בין ילדים לא במחנה ולא בזמן העליה. היה רק אני צריכה לספר לכם סיפור.

אינני זוכרת אני יכולה לברר הבאתי כמה מסמכים איתי. חיו 28 ילדים שפשוט, היתה זאת התקופה שלא היה רופא ילדים במחנה. ואני פשוט עם כל הנסיון שלי עם הילדים לא יכולתי לרפא אותם. אז אז קראתי לרופאה הזאת מחיל האויר הבריטי והיא אמרה שלילדים הם סובלים מדלקת אוזניים חריפה. ומה שהם נוחגים בחיל האויר הבריטי שאם חייל מקבל דלקת באוזניים מטיסים אותו ישר לאנגליה מפני שבעדן בגלל סופות החול הנוראיות זה אף פעם לא מגליד. היא מציעה שניקה את הילדים האלה ונסיע אותם מיד לארץ.

וכן היה. אני הבאתי ארצה 28 ילדים שהם חלק מהחורים עלה איתם וחלק מהחורים שלהם כבר היו בארץ. על כל ילד הם היו בערך מגיל של כמה חודשים עד גיל שנתיים. יש לי אפילו תמונה להראות לכם זה, הוציאו מאוירון מושבים. הם ישבו על הרצפה וככה אני טיפלתי ב-28 ילדים במשך 9 שעות עד שהגענו ארצה.

שמנו להם סימניות כמו שעושים בבתי חולים כאן.

כ.ח. קובל: סרטים?

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

העדה קפלן: סרטים על הידים ועל הרגלים.

היו"ר: עם שם פרטי? או שם מלא?

העדה קפלן: עם השם המלא שהיה ידוע לנו. אחר כך גם שמי מקרטון,

כ.ה. קובל: גליון הרפואי.

העדה קפלן: כן. וגם את השם באותיות של קידוש לבנה.

כ.ה. קובל: על חבגד?

העדה קפלן: על הילדים.

כ.ה. קובל: כן על הילדים.

העדה קפלן: כן. והגעתי ללוד וכאן חיכו לחם אמבולנסים. אני כבר פשוט לא יכולתי ליישר אפילו את הגב מפני שכל הזמן הייתי צריכה להאכיל במשך 9 שעות 28 ילדים. לחתל אותם לחחליף אותם. לכולם היה שלשולים. זה היה סיפור מהחפטרה. והאמבולנסים עמדו כאן בארץ לקחו את הילדים. אני אינני יודעת, אמרו שלוקחים אותם לבתי חולים. היו אחיות ואולי גם רופאים שחיכו לחם ואני נסעתי לירושלים. זה הסיפור של ה-28 הילדים האלה.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

היו"ר: יש רשימה? עשית רשימה של הילדים?

העדה קפלן: שמה היתה רשימה בעדן. ומיד אני חזרתי לעדן בחזרה.
 אני רק,

היו"ר: אהה חזרת לעדן.

העדה קפלן: בודאי. אני רק הבאתי אותם והייתי איזה יום יומיים
 בארץ וחזרתי מיד בחזרה לעדן.

כ.ה. קובל: כמה מהם היו ללא ליווי ההורים?

העדה קפלן: אני לא יכולה להגיד לך. מפני שבכל העניין הזה טיפלה
 הסוכנות יותר מהג'וינט. אני רק טיפלתי בעניין הרפואי
 וכפי שאני אומרת חיי היו בבית החולים.

כ.ה. קובל: אבל את יכולה לומר שלכל הילדים היה שם?

העדה קפלן: שם על הידים, על שתי הידים, על שתי הרגלים ופה יחד
 עם הגליון היה שם באותיות קידוש לבנה.

כ.ה. קובל: אבל לא לכולם השם המלא.

העדה קפלן: לאלה דוקא היה שם מלא. זה כבר היה תקופה יותר

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

מאוחרת.

תראי צריך להבדיל בין התקופה הראשונה שזה היה פשוט כמו במחנה ריכוז, מתי מבוגרים מתו נשים מתו ילדים בלי סוף. וצריך להשתלט. אם אני אגיד לכם שהייתי מזריקה ל-60 ילדים 50 ילדים במזרק אחד מפני שלא היה מזרק נוסף. לא היה. היה צריך לעשות חוקרן למישחו לא היה חוקן אני זוכרת שכתבתי לאחות המפקחת כאן בחדסה ירושלים שאולי ישלחו לנו את הדברים האלה. היה מצב קטסטרופאלי. לאט לאט גם התחילו המחנה התחיל להתרוקן וגם כשבא מר לפידות למחנה הוא מיד הקים מחנה אוחלים חיתה סניטציה אחרת, היה מטבח מרכזי, בתקופה הראשונה שאני הייתי אז למשל אפילו לא היה לי אוכל לתינוקות, ולא היה אוכל שום דבר. ילד עם צהבת החורים היו צריכים להביא את האוכל. היה מביא את הסמנה ונותן לילד עם צהבת. בתנאים כאלה עבדנו כמה חודשים רבים עד שבאמת מר לפידות בא והוא עשה מהפך גדול מאד בענין הזה ובאו יותר רופאים. והיתה תקופת זוהר שהיו הרבה אחיות, הרבה רופאים.

כ.ה. מימון: לפידות היה מנהל המחנה? או היה רופא?

העדה קפלן: כן מקט לפידות.

כ.ה. מימון: אדמיניסטרטור.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

העדה קפלן: סליחה?

כ.ה. מימון: מתי הוא הוא הגיע לשם?

העדה קפלן: אני לא זוכרת בדיוק.

כ.ה. מימון: אבל כשאת היית שם.

העדה קפלן: אני הייתי מהתחלה עד הסוף.

כ.ה. קובל: הסוף באיזה תאריך זה היה?

העדה קפלן: במקרה יש לי כמה מסמכים כאן שאולי יכולים לעזור לכם מפני שאבי המנות היה אדם מאד מסודר. ואני הייתי שולחת מכתבים, בתחילה אי אפשר היה לשלוח מכתבים רק בדרך עקלקלות. אז לא ידעתי עד לאחר שהוא נפטר שהוא שמר את כל המכתבים שלי עם התאריכים שבאתי ארצה וכן הלאה. ואז אני קראתי וראיתי באמת איך שהוא עשה בשכל שהוא שמר לי את הדברים האלה אבל זה רק נודע לי לאחר מותו.

כ.ה. קובל: מר לפידות היה מנהל המחנה מטעם הג'וינט?

העדה קפלן: מטעם הג'וינט כן. כן. הוא היה אדם מוכשר מאד. הוא היה קולונל בצבא האמריקאי. היה משוגע לתנ"ך ולעם ישראל. ועבד מעל 20 שעות ליום והוא מאד אהב את התימנים.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמס
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

כ.ה. קובל: ומי היה נציגי הסוכנות במחנה?

העדה קפלן: היה רגע אני לא זוכרת אותו. הוא החליף גם את שמו בשנים האחרונות. מישחו שהוא גר עכשיו בנתניה. הוא היה מטעם המפד"ל של אז. אבל לא קראו לזה אז מפד"ל. זה שעבד בשדה התעופה היה ספיר. רגע וחיים צדוק שהיה זה שנסע לתימן וכן חלאה אני חושבת שגם הוא היה מטעם הסוכנות ולא מטעם הג'וינט.

כ.ה. מימון: אבל הוא לא ישב שם באופן קבע?

העדה קפלן: הוא ישב במחנה. אבל הוא מדי פעם היה נכנס לתימן. הוא היה איש הקשר,

כ.ה. מימון: בין הארץ?

העדה קפלן: לא בין הארץ וזה.

כ.ה. מימון: אלא מה?

העדה קפלן: הוא היה הרי, הרי התימנים התקבצו מכל הכפרים מכל הערים והיו צריכים לבוא במשך שבועות וחודשים במדבריות ובחרים מושלגים. והיו מגיעים עד אזור שהיה שייך לפרקטורית הבריטי.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

בפרטוקטורית הבריטי היו כל מיני סולטנים שאותם היה צריך לשחד בשביל שיתנו, אני לא יודעת אם זה לשחד. גם היתה תקופה פה שהיינו צריכים לשלם כסף בשביל לעזוב את הארץ. היה צריך לשלם כסף בשביל כל תימני שעבר בשטח שלהם. אז הוא היה זה שטיפל עם הסולטנים וכן הלאה בכדי להעביר אותם לחשד.

כ.ה. קובל: עכשיו למרות שהיך התרכזו במחלקת הילדים האם ידוע לך בנושא היחסים ההדדיים בין אנשי הג'וינט ואנשי הסוכנות.

העדה קפלן: אני חושבת שהיה בסדר.

כ.ה. קובל: כן?

העדה קפלן: כן. אף פעם לא ראיתי ויכוחים או משחו כזה. כל אחד היה לו את התפקיד שלו. ועבדנו תחת לחץ נוראי זה פשוט היה מעל לכוחות אנוש. בנוסף לזה רוב העובדים כמעט כולם לא דיברו לא ערבית ולא תימנית. האחיות לא ידעו ערבית ולא תימנית. הרופאים לא ידעו לא ערבית ולא תימנית.

כ.ה. קובל: עובדי נקיון היו שם?

העדה קפלן: כן. אז אחר כך,

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

כ.ה. קובל: הם היו מקומיים?

העדה קפלן: עובדי נקיון היו מקומיים. גם השמירה על המקום היתה בידי מקומיים. ואחר כך עוד משחו, אחרי שעבדתי שבוע שבועיים וראיתי שזה לא סיפור לעבוד 22 20 שעות ביום. כל האחיות במשמרות אז אני הצעתי שאנחנו נבקש מהתימנים אלה שתורם לעליה מאוחר יותר שחם יבואו לעזור לנו. אמרו לי שאני לא אעז לבקש מהתימנים לעשות עבודה שבעינים בזויה. אמרתי אני אעשה כפי שאני מבינה. ואני פשוט התחברתי לכמה נשים והם באו והם עברו, לימדתי אותם לעשדותא תה עבודות של אחות. והם עזרו לי בצורה בלתי רגילה. אז ככה שהיה לי צוות למשל כשהיינו חולכות לאכול אז בכל זאת נשאר מישחו במחלקה עם האחיות שנשארה. אז גם מהעולים התימנים היה לנו, ונוסף לזה במחלקה אני מדברת על מחלקת של 200 ילדים 300 ילדים. היו לנו גם שתי סומליות. מסורות מאד שהיו עוזרות בניקוי בסידור המיטות ודברים כאלה.

כ.ה. קובל: למבנה הזה של בית החולים היה שומר או זקיף?

העדה קפלן: בתחילה אי אפשר היה להכניס את כל הילדים, בתחילה אי אפשר היה להכניס את כל הילדים. בתחילה גם היו הנשים יחד עם הילדים. אז חלק ישן בחוץ, חלק קטן חשכבנו שלושה ארבעה ילדים במיטה אחת.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

כ.ה. קובל: היתה גדר?

העדה קפלן: בתחילה לא היה גדר בכלל. אחר כך ראו שהמקום כל כך צפוף אז הקימו אוהל ענקי ולשם העברנו כ-60 ילדים ובעודני מתארגנת באה סופת חול עצומה וכל האוהל הזה נפל על ה-60 ילדים ועלי. ואז החליטו שמוכרחים איכשהו לחזור למקום הזה. או לתגבר את האוהל. אז היה לנו גם אוהל וגם את המבנה הזה.
 אחר כך מה שקרה הם היו באים בכל שעות היום לבקר. וזה הפריע מאד לטיפול בילדים,

כ.ה. קובל: המשפחות היו באות.

העדה קפלן: היו באות.. משפחות ולא משפחות זה כבר התחיל להיות משהו מעניין לראות ישראלים. הם מאד אהבו אותנו דרך אגב. מאד מאד אהבו אותנו והתיחסו אלינו בצורה בלתי רגילה. ואנחנו אני בכל אופן יודעת שיצרתי קשרים כאלה איתם שזה היה פשוט תענוג להיות בחברתם.

כ.ה. מימון: יש גם איזה ילדה על שמך.

העדה קפלן: סליחה?

כ.ה. מימון: יש גם איזה ילדה אחת חילדות,

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

העדה קפלן: אני חבאתי את החומר עם הסיפור עם הילדה הזאת. שמאד מאד כאב לי. קודם כל אני רוצה פה רוב העובדים הרופאים והאחיות מנוחתם עדן. אני חושבת שעושים עוול נוראי לצוות רפואי שעבד. כולנו חלינו בחררה בדיזנטריות. אני קבלתי דלקת פרקים קשה. כולם חלו שם מפני שמזג האויר היה נוראי. עם סופות חול. זה היה משהו באמת כל אחת חזרה. טובה אנגלרד אני לא יודעת איפה שהיא קיבלה את מחלת הלב שלה. אבל רק לאחר שנה קיבלתי טלפון ממנה כאן בארץ ובאתי והיא נפטרה. ואז נודע לי שהיא אפילו היתה חולת לב במחנה והיא אף פעם לא ביקשה לנוח או משהו כזה. היא תוך שנה מאז שהיא עזבה את עדן או שנתיים היא נפטרה. את הגדר שמנו כשהתחילו לבוא כשכבר היה להם יותר מנוחה, ולא היו צריכים לבשל את האוכל לבד אז היה טיול לבוא לבית החולים. אז שמנו גדר עם שומר תימני, ואם היה משהו,

כ.ה. קובל: תימני מבין העולים?

העדה קפלן: מבין העולים. ואם היה באמת מישהו שהתעקש אז הוא היה קורא לי או למישהי אחרת ואני הייתי יוצאת לגדר ורואה אם באמת יש הצדקה לחכניס את האמא הזאת או שזה סתם סקרנות וכן הלאה.
 יש לי אפילו תמונה להראות לכם איך שחתימנים היו נכנסים.

כ.ה. קובל: ניראח את הכל.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

העדה קפלן: עכשיו בקשר למאשה ששאלתם.

לפני אני לא זוכרת שנתיים או משחו כזה חופיעה כתבה
 באיזה עיתון שאיזה גברת טוענת שהילדה שלה מאשה נחטפה
 כאן בארץ,

כ.ה. קובל: ראשית מאשה לדברי אותה אם קרויה על שמך.

העדה קפלן: כן. אז התחילו להתקשר אלי כל האנשים שמכירים אותי
 מעדן מפני שהייתי באמת מתחילה ועד סופו. התקשרו אלי כל
 מיני קראת את הכתבה? קראתי את הכתבה ובמקרה נזכרתי
 במקרה הזה. קודם כל כל יולדת שיילדתי רצתה אפילו אם זה
 היה בן רצתה לתת שם מאשה. ויש לי פה מכתב להוכיח לכם
 שאני דוברת אמת. גם את הבנים רצו לקרוא מאשה והסברתי
 להם שמאשה זה לא שם של בן. ושנית מאשה אפילו לא מקובל
 יותר בין האשכנזים. אז לא להטיל שם כזה על ילד תימני
 שהוא יהיה ללעג וקלס. איזה שמות? אז לפי המכתב שלי
 ציונה פתאום כל המחנה, כל היולדות רוצות ציונה. אחר כך
 חשבתי על כל מיני שמות ונתתי להם ואחדות בכל זאת נתנו
 שם של מאשה.

עכשיו המקרה הזה של מאשה התקשרו איתי ואני איך שאומרים
 באנגלית 'פוט טו אנד טו טוגזר' נזכרתי בגברת הזאת. היא
 הגיעה כשבטנה בכרסיה.

כ.ה. קובל: כרסה בין שיניח.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמס
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

העדה קפלן: כרסה בין שיניה סליחה. כרסה בין שיניה. ומיד ראינו שהיא עומדת ללדת ולקחנו, וזה הכל באחת או שתיים בלילה. ואנחנו ניגשים אליה ואומרים לה שהיא מוכרחה לגשת מיד לבית חולים. היא הקימה צעקות נוראיות איך היא תהיה בלי בעלה. אז אני נגשתי אליה בתימנית אמרתי לה ברוכה הבא וכן הלאה והסברתי לה מה קורה. ואמרתי לה שאני אהיה בינתיים בעלה, ואני אהיה אמא שלה, ואני אהיה אבא שלה. וככה לקחתי אותה יילדתי אותה והיא מיד רצתה היא נרגעה ורצתה לתת מאשה. נתתי לה את החסבר שאמרתי לכם ואחר כך הרגשתי מחויבוה לאשה הזאת. נסעתי העירה שזה עשיתי לעתים רחוקות מאד וקניתי בגדים מיוחדים ככה הם קיבלו מהמחסן. בגדים מיוחדים כאילו הרגשתי שהילדה הזאת אני נהייתי האפוטרופוס שלה.

והאשה ילדה וכשהיתה צריכה לעזוב את בית החולים היא לקחה את הילדה והלכה הביתה. הופיעה הכתבה הזאת ושום דבר. עכשיו אני מקבלת עיתון "זמן תל אביב" או משחו.

בינתיים איכשהו התקשרו איתי גם משפחת חוברה זאת. ואני נורא נורא התרגשתי והזמנתי אותם לבוא אלי אל ביתי לסביון. באה הגברת עם הבנות שלה והבן שלה שהוא בעצם חתחיל ככה לגלגל את העניינים ואני נורא התרגשתי ואני מספרת לחם שאני זוכרת את המקרה הזה כאילו זה היה חיוס. אמרתי לה שאני חאבא וחאמא וכל הדברים האלה. והיתה אורח כיבדתי אותם ונישקתי אותם ונורא נורא התרגשתי. ואחר כך

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

אמרתי להם אתם יודעים מה? אני אראה לכם את האלבום שלי שיש לי של עדן.

הוצאתי את האלבום והראיתי להם כמה תמונות מחמחנה. אמנם אז היו מצלמות כאלה קטנות והתמונות לא כל כך ברורות. והיות והפרוטח לא היתה מצויה בכיסי באותם השנים כשבאתי ארצה עוד נשאר כמה דפים ריקים.

יש לי אחיינית. חבת של הגברת רבקה ויינגרטן שהיא היתה יפיפיה נחשבה לאחד הילדים הכי יפים בירושלים. עם תלתלים בלונידינים עם עינים ירוקות. צילמנו אותה הרבה. אז הוספתי אותה בסוף. ותוך כדי שיחה שהיתה לי עם הגברת עם משפחת חוברה נכנסה נכדתי. בת בתי היחידה גם כן בהירת שיער עם עינים ירוקות והיא אמרה שלום. ויצאה מהחדר.

מופיעה כתבה שאני חושבת שאתם צריכים לקרוא אותה שאני באותו רגע חשבתי שאני מקבלת התקף לב. וחשבתי להגיש תביעת נזיקין. אבל אחר כך חשבתי שזה מתחת לכבודי ואין לי את הלב להתעמת עם אשה שאבדה לה ילדה. לא חשוב באיזה צורה אם היא נפטרה או לקחו לה. אני לא יכולה להתעמת עם אשה כזאת. אבל אם תקראו את הכתבה תראו מה היא כתבה. שהראיתי לה את האלבום וששם נמצאת חבת שלה מאשה זאת האחיינית שלי זאת מאשה והנכדה שלי שנכנסה זאת הנכדה שלה. אז הבאתי גם את התמונה של האחיינית ונכדתי בת 14 וחם לא אמרו לי מלה. הם יצאו וחם לא אמרו מלה שום דבר. רק הופיעה בעתונות הכתבה הזאת.

דבר שני היא אומרת שאני ידוע לי לכולם שאני הופעתי ארצה

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

במשך השנה הזאת כל שבועיים ארצה בשביל לטפל בילדים בחטיפת ילדים. יש לי פה את הפתק של אבי המנוח שהוא כתב בדיוק מתי שבאתי הפעם שבאתי עם הילדים ופעם שבאתי בפסח. ואולי אני לא קראתי בדיוק לא היה לי זמן אני חושבת שעוד פעם אחת.

אז היא כותבת שבועיים ימים. התקשרו איתי כל מיני אנשים. אני פשוט הייתי על סף התקף לב שאחרי מה שעשינו לא אני בלבד, אבל כל עובדי המחנה ללא יוצא מהכלל עבדו באיזה מסירות נפש כזאת שזה קשה לתאר, ממש קשה לתאר. ופתאום מופיעה כתבה כזאת.

ואחר כך הסיבה היחידה שחשבתי שאני לא יכולה להתעמת עם אשה שאבדה לה חבת לא חשוב באיזה צורה. וצר לי על כל אמא וכל אבא שנעלם ילדם או מת ילדם. זה דבר נוראי צריך לשאת את זה כל החיים. ואם יש משחו שאני יכולה לתרום בכיוון הזה בבקשה.

כ.ה. קובל: יש לי עוד שאלה לשאול אבל לפני זה אולי אם אתה רוצה לשאול?

כ.ה. מימון: לא שאלתי. לגבי אמנון נדב?

כ.ה. קובל: אמנון חבר.

העדה קפלן: זה חוברת.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

כ.ה. קובל: חוברת כן.

העדה קפלן: סליחה מותר לי גם לציין עוד משהו?

כ.ה. מימון: כן.

העדה קפלן: לפני שנתיים התחילו להתקשר איתי מאוניברסיטת בר אילן. בחורים בחורות שהם עושים עבודת מחקר על עליית יהודי תימן. וכולם אמרו שאני יכולה לתרום הכי הרבה מפני שהייתי שם תקופה ארוכה. ודיברתי תימנית וערבית. ואם אני יכולה לספר? בשמחה רבה. אמרתי להם בבקשה הזמנתי כל אחד ואחד. באו מספר אנשים כל אחד בנפרד ישב וכתב ולא העליתי בדעתי שזה לא היתה עבודת מחקר ולא שום דבר. לפני שהתחיל הסיפור הזה עם משולם התקשרה איתי גברת אחת מגני יהודה גברת שיפריס. אני הייתי אז אחרי ניתוח קשה מאד. ובעודי שוכבת,

כ.ה. מימון: שיפריס?

העדה קפלן: כן מגני יהודה קרוב לסביון. ומציגה את עצמה היא אומרת שאני מכירה אותה. אמרתי אני מצטערת אני לא מכירה אותה. היא רוצה שאני אספר לה את סיפור עליית יהודי תימן. אמרתי לה שקודם כל אני אחרי ניתוח קשה אני עוד במטח. שנית אני כבר באמת מצטערת אני מסרתי כבר כל כך

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

חרבה ראיונות בקשר לדבר הזה ובקשר אני הייתי גם אחות אחראית בזמן המצור והמלחמה בירושלים העתיקה. וגם בשבי. אני לא יכולה לחיות את כל החיים שלי בעבר. יש לי הווה ואני מקווה שיש לי גם עתיד. אני לא יכולה כל החיים לכל בן אדם שרוצה לשמוע אמרתי לה נכתבו ספרים, יש מאמרים בעתונות. יש, היו ועדות חקירה הכל. יש אנשים שעשו מחקר באוניברסיטת בר אילן. בסוף היא אמרה לי שעוד יראו לי. זה היה דבר אחד טרקתי לה את הטלפון. לאחר מספר חודשים התקשרה איתי אחת אני לא זוכרת את שמה זאת שהילד שלה נהרג בזה של משולם.

כ.ה. קובל: אסולין? גברת אסולין?

העדה קפלן: אסולין. גברת אסולין והיא אומרת לי שחיא תלמידה בבר אילן. היא עושה מאסטרס והיא רוצה, וחכל מוכן לה רק הסיפור שלי חסר לה. התחלתי גם לחסביר לה. אני לא יכולה לחזור על הסיפורים האלה. לא תעשי לי טובה תצילי לי את חיי.

היא באה לביתי נכנסה עם עוד גברת אחת. ועם עוד שני גברים. חשבתי טוב שישבו. פתאום השניה מתחילה לכתוב לכתוב אז אמרתי סליחה את עושה את עבודת מחקר מי זאת? היא אומרת המזכיר שלי. ואני כשאני מדברת על עליית יחודי תימן כמו כשאני מדברת על העיר העתיקה אני מאד מתרגשת. וזה כאילו שזה קרה לי עכשיו. ופתאום אני שמח,

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

אחרי שהגשתי את חשתי וכן הלאה אני שמה לב שמישהו עומד עם וידאו ומקליטים אותי. אמרתי סליחה מה זה? זה גם כן בשביל עבודת המחקר? אני נורא נורא מצטערת, אחה כן. סליחה מתוך טוב לב אמרתי יש לי אלבום אני אראה לכם. אני מוציאה את האלבום אז שני האנשים הגיבו תראו איך שחילדים אהבו אותה. תראו איך שהיא אוהבת את הילדים. אז אז נדלק לי אור. וראיתי את הוידאו וראיתי את זה. אמרתי להם שלום אני גמרתי את הראיון איתכם. ומאז התחילו להתקשר איתי עוד כל אחד עושה עבודת מחקר בבר אילן ואני כמובן וגם עיחונאים ואני אמרתי שאני מצטערת מאד מה שיש לי להגיד אני אגיד לפני ועדה אם יזמינו אותי.

כ.ח. קובל: טוב אז עכשיו אני רוצה לחפנות את תשומת לבך לדברים שאמר חבן של גברת חוברה ולבקש את תגובתך. הוא אמר את זה בשיחה ששודרה ברדיו.

העדה קפלן: את זה לא שמעתי.

כ.ח. קובל: כן היא שודרה ברדיו לפני שנתיים. ומעט יותר משנתיים. הוא אומר אני זוכר, הוא מספר על הפגישה שלכם שלך איתם. וחוא אומר ואני זוכר שאמא שלי ככה בצורה עדינה תוך כדי הדפדוף על התמונות שמאלבום התמונות של מחנה העליה היא הזכירה לה שיש לנו מסמכים גברת חוברה הזכירה לה שיש להם

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

מסמכים שהילדה מאשה לא נפטרה. והיא בחיים. ואז היא כלומר את גברת קפלן, ואז היא אמרה שאין מה לדאוג. היא בטח בידיים טובות. היא חיה חיים טובים יותר. קיבלתי איזה זבנג כזה בתוך חלב.

העדה קפלן: מעולם לא אמרתי דבר כזה.

כ.ה. קובל: אז עכשיו יש לך הזדמנות להתיחס לדברים האלה ולמשמעות של הדברים האלה.

העדה קפלן: מעולם לא אמרתי דבר כזה. כי אני לא יודעת בכלל מה היו התנאים במחנות בארץ. כשחזרתי ארצה התחלתי מיד לעבוד וגם אז עוד היו תנאים קשים וחזרתי להדסה ירושלים ולצערי חרב אולי לבושתי הרבה אני אפילו לא, עד היום לא הייתי לא בפרדס חנה ולא

כ.ה. מימון: בראש העין.

העדה קפלן: בראש העין.

כ.ה. קובל: עין שמר, שער מנשה?

העדה קפלן: לא הייתי לא בעין שמר ולא בשער מנשה.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמה
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

כ.ה. קובל: את הדברים האלה שאין מה לדאוג שהילדה בטח בידיים טובות האם אמרת או לא אמרת?

העדה קפלן: בחיים לא אמרתי, לא ייתכן שאמרתי דבר כזה. מפני שאני, הם ישבו וסיפרו לי את הסיפור איך הילדה נחטפה. שהילדה היתה בלונדינית ויפה וישבה מחוץ, האם ישבה מחוץ לאוחל או משחו כזה.

כ.ה. קובל: כן אנחנו שמענו את העדות של האם כאן.

העדה קפלן: כן ולקחו לה את הילדה. אני אין לי מושג מה נעשה בארץ באותם הזמנים. מפני שאני לא הייתי פה. ולאחר מכן היה לי, עבדתי בתור אחות בחדסה ואני לא היה לי לא זמן ולא, ואמא שלי היתה לאחר שיתוק מוחין והמצב בבית לא היה לנו גרוש בנשמה. היו לנו דברים אחרים לדאוג לחם מאשר לרוץ לשער מנשה וכן חלאה. ועד היום עוד לא הייתי במקומות האלה.

כ.ה. קובל: עכשיו אני רוצה לחזור למחנה גאולה. או גאולים. האם ידוע לך כיצד הונפקו המסמכים תעודות העולה לעולים שם במקום?

העדה קפלן: לא.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

כ.ה. קובל: האם כשחם באו לבית החולים כבר היה בידם איזה שהוא מסמך כזה כמו תעודת עולח?

העדה קפלן: היו שתי תקופות. בתקופה הראשונה לא היה לאף אחד שום דבר. עכשיו היה ככה, הסידור היה ככה: הם היו מגיעים בלילה כמעט כל העליות היו בלילה עם מכוניות מימי טרפטו עם חמנואלות וכן הלאה. הם היו דחוסים 20 30 איש במכונית.

כ.ה. קובל: זה משאיות?

העדה קפלן: משאיות וטנדרים. עם חצאי גלגלים, ובלי חלונות זה היה משחו נורא. ובשביל להסיע אותם אם היו נתקעים במדבר היה צריך לסחוב אותם עד למחנה. היו מודיעים לנו שמגיעה שיירה ברגע שחם חצו את הגבול. היו אז יוצאים בתורנות שני רופאים ושתי אחיות והדבר הראשון שזה גם כן למדנו את זה מתוך נסיון ברגע שחם הגיעו למחנה היה קשה לאתר את החולים. אז אנחנו באמצעים מאד פרימיטיביים היינו שמים את היד כאן לראות אם יש לחם חום או לא.

כ.ה. קובל: דופק?

העדה קפלן: לא רק פה אם יש חום או לא. וככה מי שהיה לו חום גבוה הפנינו לבית החולים ומי שהיה בריא לקחו אותו למחנות.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

לפני כן אני יודעת שהם היו צריכים לעבור מקלחות מפני שכולם הבגדים שלחם היו מלאים כינים, מלאים עם חול, קרועים ובלואים. כל אחד אמר שהוא בא בערום ובחוסר כל. היו רק כמה ספרי תורה שאני ראיתי.

כ.ה. קובל: אז איך זה נקשר לתעודות?

העדה קפלן: זהו. ואחר כך נתנו להם, הם עברו באדימינסטרציה. אני חושבת שלמחרת בבוקר. אם אני לא טועה למחרת בבוקר הם היו צריכים לבוא לבניין האדמיניסטרציה לקבל כמו תעודת זהות כזאת שעם זה הם היו יכולים ללכת לקבל אוהל. אבל אני לא הייתי מעורבת בחלק הזה העליון של המחנה. אז אני לא יודעת באיזה צורה שזה נעשה. אחר כך בסוף המחנה בחודשים האחרונים כבר כולם הסתובבו כאן עם חבל,

כ.ה. קובל: ותעודה?

העדה קפלן: תעודה חבל עם בתוך ניילון או לא יודעת משהו כזה. איזה פתק. אבל זה רק לקראת סוף המחנה לא בתחילה. בתחילה לא היה.

היו"ר: ואת לא יודעת ממי הם קיבלו את הפתק הזה? איזה שלטונות?

העדה קפלן: מהג'וינט שהיה במחנה, מאנשי המחנה.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 4 ביולי 1996

היו"ר: מהג'וינט במחנה?

העדה קפלן: כן. מהג'וינט במחנה.

היו"ר: אבל יש לך איזה מושג מה היה בשדה התעופה כאשר הם עלו למטוס?

העדה קפלן: אז עם חפתק הזה של הג'וינט.

כ.ה. קובל: לא קיבלו מסמך נוסף?

העדה קפלן: אני באמת לא יודעת.

כ.ה. קובל: בעליה למטוס?

העדה קפלן: אני לא יודעת.

כ.ה. מימון: תעודת עולה או משחו?

כ.ה. קובל:..שנסעת את בעצמך עם 28 ילדים.

העדה קפלן: בפעם השניה באתי לפסח הביתה אז ראיתי את העולים אבל כשחם ישבו כבר בתוך האוירון אנחנו עלינו אחרונים.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

כ.ה. קובל: לא שקלו אותכם לפני העליה למטוס?

העדה קפלן: סליחה?

כ.ה. קובל: אני שואלת אם לא שקלו אותכם לפני העליה למטוס.

העדה קפלן: אותנו?

כ.ה. קובל: כן כן.

כ.ה. מימון: או את העולים. את העולים שקלו?

העדה קפלן: אותי לא שקלו, אותי לא שקלו. כשאני באתי העולים כבר היו במחנה. הרי הוציאו את הכסאות את המושבים מהאווירונים בכדי לדחוס 130 140 תימנים. ובאותה טיסה שאני באתי אז למשל היתה שריפה מפני שהם החליטו לעשות קפה בתוך האוירון. אז גם היתה שריפה בתוך האוירון.

כ.ה. קובל: אז ראית אותם ישובים במטוס עם התעודות האלה שביב חצואר?

העדה קפלן: אני לא שמת לב לתעודות.

כ.ה. קובל: את שמת לב אם התעודות האלה,

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

העדה קפלן: מעולם לא בדקתי תעודות.

כ.ה. קובל: אז לא ראית אותם אם הם באנגלית בעברית? כי אמרת שהם
 חונפקו על ידי הג'וינט.

העדה קפלן: אני בטוחה שבעברית. מפני שזה היה בשביל המחנה. אני
 לא יכולה להגיד אני בטוחה אני משערת לעצמי.

כ.ה. קובל: זה היה בסיס לקבלת מזון?

העדה קפלן: כן.

כ.ה. קובל: לקבלת ציוד?

העדה קפלן: לקבלת מזון ולקבלת ביגוד. את הביגוד קיבלנו מארצות
 חברית ומדרום אפריקה ואפשר היה לראות במחנה נשים
 שלובשות את החזיה להיפך או למשל הגיעו לנו חולות עם
 שמלות טפטח ועל זה טול וכן הלאה עד שהיה צריך לבדוק
 אותם מפני שלא היה שום דבר במחנה בתחילה. אבל אחר כך
 כבר היו בגדים יותר נורמלים ותנאים יותר נורמלים. הם
 היו מקבלים אוכל מסודר וגם בגדים מסודרים. וגם כן אחרי
 כך חקימו,

כ.ה. קובל: הם היו מקבלים מצרכים כדי לבשל לעצמם? או היו אוכלים
 בחדר אוכל?

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954

ישיבה מיום 4 ביולי 1996

העדה קפלן: לא איזה חדר אוכל. מדבר מדבר מדבר.

כ.ה. קובל: מעין.

העדה קפלן: מדבר. ואחר כך כשבא לפידות הוא הקים עיר אוהלים שחיו יושבים משפחות משפחות או כפרים כפרים אני לא נכנסתי לתוך הענין הזה. אבל לא היה לא חדר אוכל ולא שום דבר. לא היה.

כ.ה. קובל: אז היו מקבלים פרודוקטים.

העדה קפלן: הם היו מקבלים את הפרודוקטים. עשו את התפריט לפי מה שהם ביקשו. כשנתנו להם לחם הם לא רצו לאכול את זה. הם רצו את הלחם שלהם וכן הלאה. אבל אפילו לנו לא היה חדר אוכל היינו יושבים בחוץ ואוכלים.

כ.ה. מימון: אני רוצה לחזור למחנה חשד.

העדה קפלן: כן.

כ.ה. מימון: יש לנו איזה שהיא עדות של העלמות ילדים. אבל יש מקרה יוצא דופן שנעלמה אמא צעירה עם ילדה. את שמעת על דבר כזה כשהיית שם?

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 4 ביולי 1996

העדה קפלן : שבעדן היא נעלמה?

כ.ה. מימון : בחשד כן .

העדה קפלן : לא .

כ.ה. מימון : בחורה צעירה עם בנה .

העדה קפלן : לא .

כ.ה. מימון : את לא זוכרת בכלל מקרים שילדים נעלמו?

העדה קפלן : לא . בעדן לא נעלמו ילדים .

כ.ה. מימון : לא נעלמו?

העדה קפלן : לא . חוץ מהסיפורים שאני מספרת לכם שילדים מתו
ולפעמים לא היתה משפחה .

כ.ה. מימון : את לא שמעת על זה?

העדה קפלן : שמה שאשה עם ילדה נעלמה?

כ.ה. מימון : כן .

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 4 ביולי 1996

העדה קפלן : לא שמעתי .

כ.ה. מימון : שאלה שניה בכמה ילדים טיפלתם? בעצם מה היה החיקף?
מה היה הכמות של הילדים בבית החולים?

העדה קפלן : בבית החולים?

כ.ה. מימון : בערך . מה היתה הקיבולת שם?

העדה קפלן : כמה אלפים .

כ.ה. מימון : מה?

העדה קפלן : כמה אלפים .

כ.ה. מימון : לא בעת ובעונה אחת .

העדה קפלן : אהה בעת ובעונה אחת מאות .

כ.ה. מימון : מאות?

העדה קפלן : אני שוב פעם צריכה להגיד תקופה ראשונה ותקופה שניה .

כ.ה. מימון : לא בתקופה שלך .

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 4 ביולי 1996

העדה קפלן: אני הייתי מחתלה עד חסוף.

כ.ה. מימון: כן.

העדה קפלן: אז בחתלה היו בלי סוף. היו יכולים להיות מאה ילדים.

כ.ה. מימון: לא אבל כמה שכבו,

העדה קפלן: 4 במיטה כמה על הרצפה.

כ.ה. מימון: ואת מדברת על מספרים של מאות?

העדה קפלן: כן.

כ.ה. מימון: והיתה תמותה,

העדה קפלן: גבוהה.

כ.ה. מימון: גבוהה?

העדה קפלן: כן. במיוחד בתחילה. אחר כך כבר גם המחנה השתפר. ואז פתחנו טיפת חלב. אז כבר היה פחות, כבר לימדו שם איך לעשות.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

כ.ה. מימון: את דיברת על הגדר והגדר הזו אני מבין שהיא נוצרה כי
 היה עליכם לחץ.

העדה קפלן: כן. אבל מספר חודשים אחרי,

כ.ה. מימון: אבל אולי הגדר הזו באה כתוצאה מלקחים שלא היתה
 שמירה מספקת אולי?

העדה קפלן: לא היינו צריכים,

כ.ה. מימון: היתה שליטה על הילדים? יכל לבוא הורה ולקחת ילד?
 היתה איזה ביקורת? האם זה הילד שלו או לא הילד שלו?

העדה קפלן: בתחילה.

כ.ה. מימון: או היו מקרים של טעויות?

העדה קפלן: לא. בתחילה כי הסברתי לכם שהם חשבו שילד שנכנס לבית
 החולים דינו מוות. אז הם באו באמת ולקחו את הילדים,
 חטפו לנו את הילדים.

כ.ה. מימון: מה זה חטפו?

העדה קפלן: הם נכנסו למחלקה ולקחו את הילד ולא רוצים להשאיר

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

אותו. מסבירים שהילד ילך למות ופה יש סיכוי להציל אותו
 ואחר כך הוא מת במחנה. אבל זה היה בתחילה.

כ.ה. מימון: יכול להיות מצב שמישהו לקח ילד לא לו?

העדה קפלן: יכול להיות.

כ.ה. מימון: יכול להיות.

העדה קפלן: יכול להיות.

כ.ה. מימון: זאת אומרת זה יכול להיות גם שזר לקח ילד שלא לו.

העדה קפלן: יכול להיות. הרי אנחנו לא יכולנו להכיר את כל האמהות
 וזה כשמדובר במאות אנשים. ואני מספרת לך,

כ.ה. מימון: בענין חרישום. את ציינת שהיתה לחם איזה שהיא דיסקית
 או משחו על חיד.

העדה קפלן: לא דיסקית. לא דיסקית. סרט על שתי הידים סרטים על
 הרגלים ופה השם.

כ.ה. קובל: אבל זה כשלקחת אותם למטוס.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

העדה קפלן: כן.

כ.ה. מימון: זה כשלקחת אותם.

העדה קפלן: כן כן.

כ.ה. מימון: אבל כאשר היו כאלה ילדים ללא שם?

העדה קפלן: שעלו ארצה?

כ.ה. מימון: או שמות זהים? אצלך שם במחנה.

העדה קפלן: שמות זהים היו הרבה.

כ.ה. מימון: היו הרבה.

העדה קפלן: כן הרבה ילדים. היתה עוד בעיה הם הביאו לנו ילדים גוססים ופתאום קיבלו ילדים שמנים וכן הלאה וכל אחד התחיל להגיד שזה שלו. המזל היה שאני דיברתי בניב התימני ויכולתי לשבת ולחקור ולדעת וגם חקרנו מחביקורים שהיו אבל אני לא יכולה להגיד על מאה אחוז.

כ.ה. מימון: את יכולה להעריך פחות או יותר אמנם עבר הרבה זמן מה היה אחוז התמותה שמה?

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

העדה קפלן: באחוזים אני לא יכולה לחגיד לך.

כ.ה. מימון: או במספרים.

העדה קפלן: אבל היו הרבה מאד מתים. הרבה מאד מתים.

כ.ה. מימון: מה עשרות? מאות?

העדה קפלן: מפני שהרבה מתו גם במחנה.

כ.ה. קובל: כל יום היה מקרה מוות?

העדה קפלן: כן כן כל יום אבל בעיקר מתו במחנה. מפני שהם לא הביאו את הילדים. והיו תנאים אל אנושיים. אתם לא יכולים להבין איזה תנאים היו שמה. ממש תחת כיפת השמש הקודחת. ופתאום מתחילה סופת חול נהיה חושך צלמוות שאי אפשר לראות מטר מקדימה, צריך היה ללכת עם פנסים בצהרי היום.

כ.ה. מימון: תראי בבקשה היו הורים ואת גם ציינת פה שנסעו לארץ כשהילדים נשאר שם.

העדה קפלן: כן.

כ.ה. מימון: מה היתה הפרוצדורה של חיבור הילדים מבחינתכם שם בעדן להורים שלחם? איך אתם שלחתם אותם?

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

העדה קפלן: זה האדימינסטרציה סידרה שמישהו מחמשפחה יקח את הילד כשחוא יבריא.

כ.ה. מימון: מחמשפחה?

העדה קפלן: כן מחמשפחה.

כ.ה. מימון: ותמיד היו מקרים שהמשפחה לקחה?

העדה קפלן: תמיד מחמשפחה או מהכפר.

כ.ה. מימון: או מהכפר.

העדה קפלן: זה בדרך כלל לא קרה עם אנשי צנעא.

כ.ה. מימון: עם צנעא לא.

העדה קפלן: מפני שאנשי צנעא היו קלסה אחרת מה שהכפריים. הכפריים היו באמת היה קשה להסביר להם וכן הלאה. בצנעא כבר היו יותר מודרניים. אז עם אנשי צנעא לא היו את הבעיות גם לא עם חשמות כי כבר היו להם מודעות לזה, היתה להם יותר מודעות לזה.

כ.ה. מימון: את זוכרת שמות של אנשי האדימינסטרציה שהיו שם?

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 4 ביולי 1996

העדה קפלן: כן. בתחילה אמרתי לך,

כ.ה. מימון: ישראלים.

העדה קפלן: אני חושבת שהיה חשופט יהודה כהן, אני חושבת שהיה שמו
יהודה כהן.

כ.ה. מימון: בבקשה.

העדה קפלן: האחראי על המחנה זאת אומרת לא האחראי האחראי על
האדמיניסטרציה כשאני באתי דומני שהיה שמו יהודה כהן.

כ.ה. מימון: אבל היו עוד כמה למשל את זוכרת את שמעון שאער?

העדה קפלן: שמעון שאער?

כ.ה. מימון: אביזמר? את אביזמר שמעון את לא זוכרת?

העדה קפלן: שמעון כן שהוא היה אחראי על הסניטציה?

כ.ה. מימון: לא לא. היה מורה ועובדיה טוביה.

העדה קפלן: זה כבר תקופה אחרת. זה תקופה יותר מאוחרת.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

כ.ה. מימון: אבל היית בתקופה הזו.

העדה קפלן: כן אז אני אומרת לך,

כ.ה. מימון: אני שואל אם את זוכרת.

העדה קפלן: תראה אני הכרתי את כולם. את כל אנשי המחנה הכרתי מפני שגרנו באזור בגודל האולם הזה. הכרנו אחד את השני. אבל להגיד לך שאחרי 50 שנה, קרוב ל-50 שנה שאני זוכרת אני אני אראה אותם,

כ.ה. מימון: את לא זוכרת שמות.

העדה קפלן: את השמות אני לא זוכרת. אם אני אראה אותם אני ודאי אכיר אותם.

כ.ה. מימון: היו מקורבים מקרב חסודנים והזרים, התימנים הזרים בתפקידים מרכזיים שם?

העדה קפלן: היה שומר שעמד בשער. והיו חמנקים. והיו אלה שחביאו את המצרכים.

כ.ה. מימון: אבל לא בתפקידים מרכזיים יותר.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

העדה קפלן: לא לא לא. רק אני אומרת לך הקשר היחידי עם התימנים
 היה עם חיים צדוק.

כ.ה. קובל: לשומר היתה אינפורמציה למשל על מקרה מוות של ילדים?

העדה קפלן: לא היה לו. היה לו רק תפקיד לא לתת לזרים להכנס
 למחנה.

ואחר כך בתקופה כשיחודה כהן עזב דומני אחרי חודשיים
 שהייתי שמה. אז בא פנקס. תסלחו לי אבל הייתי נערה צעירה
 ועכשיו אני בת 71 וקצת לי לזכור.

כ.ה. קובל: פנקס שהיה אחר כך,

העדה קפלן: במקום כהן.

כ.ה. מימון: הוא היה לפני לפידות?

העדה קפלן: זה היו שני תפקידים אחרים. לפידות היה אחראי על הכל.
 ופנקס היה אחראי על האדמיניסטרציה. ולפידות היה אחראי גם
 על השלטונות,

כ.ה. מימון: זאת אומרת לפידות היה אחראי כוללת.

העדה קפלן: לפידות היה זה שהיה אחראי גם על הקשרים עם חבריטים

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

בעדן ועם הפרוטקטורית וכן חלאה. הוא היה המנהל הכל יכול. ואני מקווה שמנוחתו עדן מפני שהוא עשה רבות רבות בשביל העולים התימנים.

היו"ר: היתה עדות של אם אחת אחת מהעדויות היחידות שדנו בהעלמות ילדים בעדן. והיא סיפרה שיום אחד כשהיא נשאה את הילד במחנה עבר כעין רופא היא לא חיתה, אני לא זוכר שהיא אמרה בביטחון שזה רופא. בכל אופן זר אנגלי או דיבר באנגלית. עם משרת. והוא הסתכל עליה,

כ.ה. קובל: ועל העינים של הילד.

היו"ר: נדמה לי שאפילו עם מקל הוא אמר למשרת לך תיקח את הילד. והמשרת ניגש ורצה להוציא בכוח. האם התנגדה ולא הועיל לה. הוציא בכוח את הילד ושניהם עזבו את המחנה לכיוון אינני יודע לאיזה כיוון. שמעת על מקרה כזה?

העדה קפלן: אני לא שמעתי על מקרה כזה ואני מוכר לי רק דוקטור קוקרין שהיה מנהל משרד הבריאות בעדן. שהיה בא לייעץ לנו בקשר לסניטציה בקשר לתרופות נדירות. תבינו גם למשל שבאותו זמן אפילו לא היה פינצלין. לא היה לנו שום דבר. רק לאחר שמקס לפידות בא אז קיבלנו אביזרים שאפשר, ושלחו גם שני סטודנטים לרפואה שיפתחו מעבדה וגילינו למשל שכמעט כולם היו חולים במלריה ורבים מהם מתו מסיבוכים

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

במוח. הרבה ילדים מתו מזה. אבל לא היתה לנו אפשרות לדעת מי סתם יש לו חום משפעת או ממלריה. והרבה ילדים קיבלו זריקות גם ללא צורך רק בשביל להציל את חייהם.

היו"ר: האם הרופא הזה קוקרין קיבל אי פעם מהמחנה ילדים לבית חולים שלו או למוסד שלו?

העדה קפלן: לא.

היו"ר: בשביל לתת לחם טיפול יותר,

העדה קפלן: לי לא ידוע על אף ילד שיצא לבית חולים לעדן.

היו"ר: עכשיו אני רוצה לשאול אותך. בתקופה של לפידות האם היו אנשים שבאו מארצות הברית אולי מחתורמים שם או מאלה שהתעניינו שבאו לבקר במחנה. אני אשאל אותך שאלה נוספת אם את זוכרת דברים כאלה.

העדה קפלן: בתקופה לפני לפידות, בסוף תקופת סיימון הגיעה משלחת מהג'וינט מאירופה. ואדון סיימון רצה להראות את השיפורים שעשינו במחנה. ואל תצחקו אבל זכור לי מהביקור הזה מקרה. ביקשו ממני היות ודיברתי אנגלית רחוטח להתלוות אליהם. ואז ניגש אדון סיימון אלי וביקש ממני להגיד מלים טובות על מה שנעשה. כמובן שאני לא יכולתי להגיד שחיה משחו

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

לשבחו. ולא יכולתי להגיד משחו לא טוב. אז סתם לקחתי אותם לסיור.

כשהגענו למחלקת הגברים בבית החולים אז הוא אומר לי מאשה עכשיו תראי להם את השיפור שחכנסנו בשרותים. אז אמרתי זה לא תפקידי. בבקשה תיקח אתה ותראה להם את השרותים.

אז הוא הסביר שקודם הם עשו על החולות ועכשיו הוא לימד את האנשים לעשות בשרותים כמו אירופאיים. הוא פותח את הדלת ועומד שם תימני על המושב ומשתין החוצה. זה היה ביקור של אנשי הג'וינט. ואז הם ראו עם מי יש להם עסק והעיפו את סיימון וחביאו את לפידות.

כשלפידות היה כבר אז הגיעה העתונאית רות גרובר שגילתה את הסוד של העליה מתימן. והתחילו לבוא כל מיני עיתונאים וכל מיני אורחים בהם שר החוץ משה שרת זכרונו לברכה.

היו"ר: לא האמריקאים אני מתכוון.

העדה קפלן: אמריקאים במיוחד אמריקאים? אולי עיתונאים? כן הגיע, עכשיו אני זוכרת הגיעו כמה עיתונאים אמריקאים.

היו"ר: האם הם התעניינו באפשרות של אימוץ ילדים משם?

העדה קפלן: הם באו לכתוב כתבות מפני שפתאום פרץ סיפור כזה והם באו לכתוב כתבות. אף אחד לא התעניין בילדים. אף אחד.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

כ.ה. מימון: אולי משלחות של נשים?

העדה קפלן: סליחה?

כ.ה. מימון: משלחות של נשים?

העדה קפלן: לא. האשה היחידה שאני זוכרת זאת רות גרובר.

כ.ה. מימון: רות?

העדה קפלן: רות גרובר העיתונאית.

כ.ה. קובל: שהיא זאת שבעצם הוציאה לאור את המבצע על כנפי נשרים
 היא כתבה לראשונה על הפרשה.

העדה קפלן: לא ידעתי שהיא כתבה. לא היא כתבה בעיתון. אחר כך כתב
 שלמה ברר כתב סיפור על,

כ.ה. קובל: ספר.

העדה קפלן: על ספר. ואחר כך יוסף צדוק סליחה אמרתי חיים צדוק
 אבל זה יוסף צדוק כתב גם הוא ספר על המחנה ועל זה.

היו"ר: עכשיו מעניין שלפני יומיים אני חושב מישחו הזכיר בקשר

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

לעניין של ילדי תימן על עצמו שהוא גר בכפר שמריחו על יד
 מיסחו ששמו סיימון. ואת במקרה מזכירה את השם סיימון.

העדה קפלן: סיימון היה מנהל המחנה כשאני הגעתי לשמה.

היו"ר: את לא יודעת אם הוא בהיים ואיפה הוא גר?

העדה קפלן: לא שמרתי על שום קשר איתו.

היו"ר: האם שמעת אני לא יודע אם זה אותו סיימון אבל האם שמעת
 שלסיימון שהיה אצלכם יש בת מאומצת?

העדה קפלן: גם כן לא יודעת.

היו"ר: טוב.

העדה קפלן: כשהוא עזב את המחנה הוא היה, הוא קודם כל גר במלון
 בעדן העיר. והוא היה עם אשתו. אשתו למדה איתי באוולינה
 דה רוטשילד כך שחכרתי אותה. ואני יודעת שחם עזבו את עדן
 בלי ילד ובלי שום דבר רק שניהם עזבו.

היו"ר: את לא יודעת מה קרה איתו אחר כך.

העדה קפלן: לא. לא שמרנו על קשר.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

היו"ר: עכשיו יש לי עוד שאלה זה אמנם לא בתחום שלנו אבל זה יש לו קשר עם האפשרות של מעשים פלילים.
 האם את ידעת שעולים הגיעו למחנה שלכם או ישר לשדה התעופה אינני יודע אם היו כאלה עם דברים יקרי ערך שהם לקחו איתם כדי להביא אותם ארצה. תכשיטים, זהב, ספרי קודש דברים כאלה.

העדה קפלן: הרוב באו בקרעים בבגדים קרועים בלי שום תכשיטים. אלה מצנעא באו עם חלק מהתכשיטים ובמחנה היו אנשים שהיו מעוניינים לקנות את התכשיטים האלה. אני את מי שחכרתי והיה לי קשר במחנה בגלל שהיה לי קשר עם השפה שלהם המלצתי להם שלא ימכרו שום דבר במחנה ושיביאו את הדברים ארצה.

מה שלי ידוע שמישהו גנב לי לא ידוע ולא ראיתי. ובמחנה היו מספיק רכילויות. לא היתה שום רכילות כזאת. חלק מכר בכסף מלא לכמה מהעובדים שבמחנה. כשבאו למכור לי אני אמרתי שאני חס וחלילה אני לא רוצה שום דבר מהם וחבל להם למכור את זה בעדן שיביאו את זה ארצה.

הדבר היחידי יש לי, יש לי מהרב הראשי של צנעא קמע מפני שאני טפלתי בו ונתתי לו טיפול כזה שכולם רצו אחר כך את הטיפול של הרב מצנעא.

אז זה קמע קטנה שיש לי יהיא אני חושבת שהיה שמו לא? אני לא זוכרת את שמו.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

כ.ה. קובל: מה שמו הפרטי של ספיר? שעבד שם אם את זוכרת?

היו"ר: טוב אני עוד לא,

העדה קפלן: אני יכולה לעבור על מסמכים או על דברים כאלה.

כ.ה. קובל: אולי באמת עכשיו נראה את המסמכים.

היו"ר: רגע אני רוצה עוד לא גמרתי. אני רוצה עוד לשאול בקשר,

העדה קפלן: סליחה עוד משחו. מה שכן חביאו זה ספרי תורה. ואני זוכרת שאספו את כל ספרי התורה וכל מיני מסמכים וכל מיני דברים כאלה. ושלחו אז ספינה דרך פורט מוחמד או משחו כזה שזה ממש היה סכנת נפשות. אבל הם הצליחו להעביר את הדברים האלה ארצה. ואת הסיפור הזה אני מכירה ממקור ראשון גם ממקס לפידות זכרונו לברכה. וגם מבחור אנגלי שחתגלגל למחנה ועבד במחנה רק עם לפידות. ככה הוא לא התעסק בדברים אחרים שהוא היה באוניה הזאת והוא סיפר את תלאות הדרך מעדן לישראל שחם היו צריכים לעקוף. אז עוד חיתה תקופה של סיכון וחם הצליחו להביא את הספרי תורה וכל מיני מסמכים הם הצליחו להגיע ארצה. אחר כך את יתר הדברים למשל של עובדי המחנה אמרו לנו שאנחנו לא יכולים לקחת איתנו באוירון שאנחנו צריכים לאסוף את הכל ברחבה שמה. זה דברים שאספנו במשך שנה כל

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

מיני דברים, הדברים האישיים שלנו לקחו את כל המזוודות שלנו אמרו שזה יבוא באירון לא זה יבוא באוניה לקורדני. ואנחנו נעלה על אירון ככה. וככה עלינו. וכשאני אקבל את הדברים מקורדני אני בשמחה אודיע לכם. אף אחד מאיתנו לא קיבל שום דבר.

היו"ר: יש לזה איזה ריח של מעשה פלילי שהוציאו את כל ספרי חקודש את כל הדברים,

העדה קפלן: לא התימנים קיבלו קבלה כל אחד קיבל קבלה בשביל הספר תורה שלו. והביאו את זה כאן. ואני לא יודעת,

היו"ר: מה שאת השארית שאמרו לך את לא יכולה לקחת.

העדה קפלן: לא קיבלתי. נסעתי לקורדני,

היו"ר: קבלה לא היתה לך?

העדה קפלן: לא. נתנו לי קבלה שאני השארתי שלוש מזוודות. וכל חרופאים והאחיות. וכשבאנו לקורדני אמרו לנו שאין דבר כזה. ואני לא המשכתי בזה מפני שכפי שאמרתי,

היו"ר: אולי את מתכוונת לקורדני?

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

העדה קפלן: קורדני.

היו"ר: לא קורידני.

העדה קפלן: לא קורדני.

היו"ר: קורדני זה על יד קרית מוצקין.

העדה קפלן: כן כן. ואנחנו אף אחד מאיתנו, וגם היו שם באוניה הזאת כל מיני מסמכים מעדן כל מה שהיה קשור בעדן ממש חיסול המחנה עלה על האוניה הזאת. אני בכל אופן והרבה מחברותי לא קיבלנו שום דבר מפני שאמרו שחם לא יודעים איפה שזה.

היו"ר: ומי שאסף את הדברים היה,

העדה קפלן: אנשי האדמיניסטרציה במחנה.

היו"ר: לא אנשים מבחוץ.

העדה קפלן: לא לא לא. היינו במין גטו כזה. לא באו אנשים בלי רשות וחשומר לא נתן לאף זר לחכנס.

היו"ר: אבל לפי דעתך הם היו אנשים הגונים שעשו את מלאכתם?

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

העדה קפלן : ודאי .

היו"ר : או היתה איזה קנוניה?

העדה קפלן : אני חשובת שכל מי שישב בעדן עשה את עבודתו נאמנה מפני שאי אפשר היה לחיות שם אחרת אלא אם רצון כזה לעזור

היו"ר : לא אבל לאסוף את ספרי הקודש ודברים האם יכלו לאסוף אותם ואחר כך להתחלק בהם .

העדה קפלן : לא לא . מקס לפידות והתימנים אני זוכרת שהיתה התרגשות גדולה שהתימנים רקדו ונישקו וכל הדברים האלה . וזה יצא ואינני יודעת מי נסע חוץ מהבחור האנגלי הזה ומקס לפידות שחם היו על האוניה . אני משערת לעצמי שלא לקחו תימנים מפני שבגלל הסיכון עם הערבים .

היו"ר : מקס לפידות עוד חי?

העדה קפלן : לא הוא נפטר לפני כמה שנים . רוב אנשי המחנה .

היו"ר : כי סיפרו לנו שאנשים עלו למטוסים עם תכשיטים , עם כל מיני דברים ואז אמרו להם שאם לא ישאירו את התכשיטים מתחת למטוס

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

כ.ה. מימון: המטוס יפול.

היו"ר: המטוס לא ימריא בגלל הכובד.

העדה קפלן: יכול להיות תכשיטים בפחים או משחו כזה. יכול להיות

שאמרו להם לחשאייר פחים שהם רצו לקחת את הסמנה ודברים

אהרים מהמחנה.

אני רוצה לציין עוד הפעם:

קבוצת ישראלים שחיה בגטו כזה קטן ברור שיש רכילויות על

זה ועל ההוא. אני בחיים שלי לא שמעתי במשך השנה החיא

וגם לא לאחר מכן לא שמעתי שאמרו להם להוציא את הדברים.

יכול להיות שהיו דברים כאלה אני לא הייתי נוכחת. אני

מפי השמועה לא יודעת שום דבר.

היו"ר: האם את זוכרת טיפוסים חשודים שהסתובבו סביב המחנה באותם

הימים?

העדה קפלן: לא. אי אפשר היה. זה היה בלב המדבר. מחעיר אלינו היה

איזה 17 16 קילומטר מדבר. ומי זה משוגע שיבוא?

היו אנשים שהביאו סחורות מתושבי עדן שהביאו סחורות

למחנה. היה גם מחוץ למחנה היה אני אף פעם לא ראיתי את

זה אולם שחיטה. ששמה התימנים היו שוחטים את הפרות בשביל

הצריכה.

אבל מה שנעשה מחוץ למחנה אני לא יודעת.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

אני נסעתי פעמיים מחוץ לעדן לגבול תימן בגלל שחשבו שפרצו מגיפות שמה. לא ראיתי בין המחנה וזה אנשים.

היו"ר: האם את יודעת אם היו הרבה יהודים בעדן?

העדה קפלן: לא הרבה אבל היו יהודים בעדן. וגם היו מספר תימנים שכבר שנים לפני כן הגיעו לעדן. זאת אומרת חוץ מהעדנים

כ.ה. מימון: המקוריים.

העדה קפלן: השורשיים. אז היו גם תימנים שגרו שמה. אני לא יודעת זה רק מפי השמועה אבל אמרו לי שחלק מהתימנים שחיו בעדן חצטרפו גם כן לעליה הזאת.

היו"ר: כן?

עכשיו אם תואילי להראות לנו את המסמכים.

כ.ה. מימון: רק לפני זה אם אפשר עוד שאלה אחת:

העדה קפלן: בבקשה.

כ.ה. מימון: היו ילדים ששלחתם לבתי חולים אחרים בעדן?

העדה קפלן: לא.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

כ.ה. מימון: לא. היו בכלל בתי הולדים אחרים?

העדה קפלן: היה בית חולים ממשלתי בעדן. אבל,

כ.ה. מימון: זאת אומרת ניתוחים ודברים מסובכים עשיתם?

העדה קפלן: לא היו לנו ניתוחים.

כ.ה. מימון: לא היו.

העדה קפלן: לא היו ניתוחים.

כ.ה. מימון: ולא שלחתם, לא היה פרוצדורה של שליחת ילדים לבתי חולים אחרים.

העדה קפלן: עד כמה שזכור לי נשלח אדם מבוגר אחד. פרצה המלחמה במחנה בגלל פתיליה, התחילו שתי נשים לריב על פתיליה והתחילו אנשי שרעה או צנעא אני לא זוכרת בדיוק מי לריב והיו לנו כמה פצועים, הרבה פצועים. ועד שחפרדנו ביניהם גילינו שאחד במצב מאד מאד קשה ואותו לא יכולנו לטפל כי הוא באמת זקוק לניתוחים. ואז אותו העבירו, זה המקרה היחידי שזכור לי. העבירו אותו לבית חולים ממשלתי.

כ.ה. מימון: ילדים את לא זוכרת ששלחו מבתי החולים

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 4 ביולי 1996

העדה קפלן: תראה מי שהיה צריך לשלוח זה הייתי צריכה להיות אני.

כ.ה. מימון: אז זהו.

העדה קפלן: אני לא שלחתי.

כ.ה. מימון: זאת אומרת את זוכרת רק את המקרה של חמבוגר הזה.

העדה קפלן: אני רוצה להסביר לך גם לא היה קשר כזה עם בית החולים הממשלתי. כשאני הייתי צריכה למצוא דרך עקיפה להגיע לחיל האויר לחביא איזה רופא שנודע לי שהיא היתה פעם רופאת ילדים. מפני שחיו איזה תקופה די ארוכה שלא היה לנו רופא ילדים בכלל. וכל הקריאות לארץ חושבו ריקם מפני שלא היו אחיות בארץ ולא היו רופאים מספיק בארץ.

כ.ה. מימון: את יכולה לתת לנו את המסמכים? מה שאפשר לצלם,

העדה קפלן: יש לי הרבה מסמכים אבל אני לא חבאתי,

כ.ה. מימון: אנחנו נצלם ונחזיר לך.

כ.ה. קובל: זה מתוך העיתון "זמן תל אביב" מיום 20.10.1995.

חיו"ר: שני עמודים.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

כ.ה. מימון: עכשיו יש לך עוד מסמכים של אבא מה שכתב?

העדה קפלן: זה למשל כך החזקנו את הילדים. זאת בת אחותי שעכשיו שמה מריה רותם.

היו"ר: הקטנה מדגימה את הדרך שבה החזיקו תינוקות בסיטונות. מראים פה שבעה תינוקות שנמצאים במעין,

כ.ה. קובל: תיבה.

העדה קפלן: תיבת עץ.

היו"ר: תיבת עץ.

העדה מקריאה מתוך מכתב.

העדה קפלן: זה חלק ממכתב ששלחתי לאחיותי הקטנות בירושלים. כמובן השפה היא ילדותית. אבל אני אקריא לכם רק קטע לחסביר את הענין של השמות.

לידי יושבת כעת חולה קטנה בת חמש. שמה קדיה. הקטנה הזו כבר שוכבת יותר מחודשיים אצלי. בתחילה חיתה לה מלריה קשה מאד וכשחבריה אחרי מאמצים רבים קיבלה סקרלטינה ודלקת כליות.

היו ימים ואמרנו נואש לחייה. כל כך רציתי שקדיה תחיה. ארבעת אחיה ואחותה מתו במחלקתי. שני אחים ביום אחד.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמס
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

וקדיה נשארה בת יחידה.

טיפלתי באהבה מיוחדת אליה והסיבה הזו וגם מפני שהיא
 באמת נחמודת יש לה עינים שחורות גדולות. שערות מסולסלות
 ועור צבע שוקולדה של

עשינו את הכל למען קדיה והודות לאל קדיה הבריאה ועומדת
 לעלות ארצה בקרוב. אני עכשיו אתאר לכם שיחה קטנה ביני
 ובין קדיה.

מאשה: מה איסמיק?

קדיה: קדיה.

מאשה: בינת מין?

קדיה עונה: בינת סאלם. והיא כל כך מתגאה כאילו סאלם הוא
 שם מיוחד במינו.

סאלם מי?

קדיה: סאלם חסן. ונועצת בי זוג עינים מה השאלה? סאלם
 הידוע. איבן חסן.

אז זה רק, כן אחר כך שאלתי אותה אם היא אוהבת את
 חכושיות העובדות זה הסומליות שעובדות אצלנו וקדיה עונה
 בנענוע ראש. לא. האם את אוהבת את שאר האחיות במחלקה?
 לא. את הילדים? לא. את אביך? לא. את אמך? לא. ואותי? אז
 היא עונה בבטחון רק אותך. 'מה אילי בס אינתי, אינתי
 אימי אינתי מורי'. הם קראו לי שם מורי מאשה נתנו לי
 תואר כבוד של רב ובמחנה הכירו אותי בתור מורי מאשה. אני
 חושבת שיש לי אפילו תמונה שלה כאן.

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

כ.ה. מימון: אנחנו נצלם את זה.

העדה קפלן: אינה רוצה לעזוב את בית החולים ובקושי הפצרתי בה שתעלה ארצה ושמה אני אפגוש אותה. את תמונתה אשלח לכם בקרוב.

כ.ה. קובל: ידוע לך באמת?

העדה קפלן: מה?

כ.ה. קובל: היא עלתה?

העדה קפלן: היא עלתה, היא עלתה מאה אחוז. אחר כך אני אראה לכם תמונות שאומרים שהילדים הם לא תופסים באיזה מצב שהילדים,

כ.ה. מימון: תני לנו גם את המכתב הזה לצילום. אנחנו נחזיר לך מיד.

כ.ה. קובל: בו במקום יצלמו ויחזירו.

כ.ה. מימון: איפה למדת ערבית?

העדה קפלן: בעיר העתיקה בירושלים. אני בת ירושלים העתיקה.
 חנה למשל ככה הם הגיעו,

ועדת החקירה הממלכתית לענין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
 ישיבה מיום 4 ביולי 1996

כ.ה. קובל: למחנה?

העדה קפלן: למחנה. בצורה כזאת. ופה הם היו יושבות. וגם פה.

כ.ה. מימון: הם ניראות טוב דוקא לא רזות.

העדה קפלן: במקרה.

כ.ה. מימון: מה במקרה?

כ.ה. קובל: אפילו לבושות בלויים.

העדה קפלן: בלויים בלויים.

כ.ה. מימון: הם ניראות בריאות לא?

העדה קפלן: מעטות היו בריאות הרוב היו רזות. תלוי כמה זמן הם הלכו בדרך. הם היו נפלאים יוצאים מחלל. אין מליים בפי. אני חושבת שאפילו חיוס למרות כל העניינים אני חושבת שאין עדה בישראל שחיתה עדה כל כך נחמדה.